

Jiří Mazáč:
Modely veřejné správy v Evropské unii
(Transkulturní perspektiva)

Předložená disertační práce se zabývá nesporně velmi aktuálním a užitečným tématem. V dané etapě vývoje našeho členství v Evropské unii je už přiblížení a vysvětlení různých podob veřejné správy zemí EU cennou a podnětnou informací. Kromě toho jde o zajímavý a příkladný aplikační terén teorie kulturní diverzity a kulturní změny, teorie organizace a teorie správy. Do tématu i zvoleného pojetí práce, postaveného především na kulturologických poznatcích, intervenují psychologické a sociologické momenty. V tomto ohledu má práce poměrně široký mezioborový záběr.

Práce má popisný a analytický charakter. Hlavní metodou a osou uvažování je mezinárodní srovnávání, které v některých ohledech nabývá transkulturní perspektivy. Srovnávací charakter (i když ne jenom a zásadně) mají ústřední kapitoly práce (3-6). Jako konečný cíl zpracování několika komparačních rovin se mi jeví vytvoření specifického obrazu veřejné správy České republiky v dimenzích členství v EU a v kontextu ostatních zemí (resp. typických, modelových zemí) a tím zároveň ukázání jiných, dalších možností – organizačních modelů – pro budoucí rozvoj, respektive transformaci naší samosprávy a vytvoření jejího optimálního modelu v rámci celé EU. Teoreticky i v rovině praktických úvah se práce přitom pohybuje neustále v dynamickém prostoru napětí mezi ideou kulturní integrity a diverzifikace.

V těchto intencích a v poznatcích, které takto pojatá komparativní analýza poskytuje, vidím hlavní přínos práce. Je zjevně výsledkem dlouhodobého studia systémů veřejné správy v řadě zemí EU a poctivé snahy skloubit teoretické poznatky s konkrétními podobami organizačních struktur. Jen podotýkám, že by bylo zajímavé a doplnilo by to informaci o metodách přípravy dané práce, kdyby autor podrobněji vysvětlil své komparační postupy.

Zmíněné hlavní kapitoly práce se vzájemně doplňují. Nejobsáhlejší kapitola 3., která se zabývá variabilitou konstrukcí modelů výkonu veřejné správy, podrobně rozebírá a srovnává jak typy systémů uspořádání veřejné správy, tak některé podrobnější ukazatele (rozdělení kompetencí aj.). Zejména ovšem prezentuje jako výsledek vlastní pečlivé analýzy relativně komplexní obrazy (modely) vybraných zemí, které završuje Česká republika.

Následující malá kapitola 4., nazvaná Organizační struktura, mi připadá jako poněkud zbytečně skromný pokus o obecnější vysvětlení organizačních principů a principů byrokratické správy v historicko-sociologických dimenzích. V dané podobě by jej bylo možno umístit spíše na úvodní stránky práce. Takto zde poněkud postrádám přímou vazbu na před tím i potom zkoumané praktické problémy. Mohl by autor vysvětlit na nějakých konkrétních studovaných případech například současné problémy byrokratického charakteru správy?

Kapitola 5., zabývající se velmi aktuální problematikou regionů, opět v dikci 3. kapitoly rozebírá a srovnává – ve značně šířce i hloubce – jak základy regionalizace, tak jejich typologie, situaci různých zemí i intence EU jako celku. Ústí v instruktivní pojednání o euroregionech a shrnutí základních charakteristik regionů původních států EU.

6. kapitola nazvaná „Organizační kultura“ logicky a smysluplně přechází k problémům zaměstnancům a zaměstnanosti v orgánech veřejné správy, opět ve zmíněné srovnávací

perspektivě. Zvažuje sjednocování jednotlivých systémů na pozadí kulturních specifik zemí a akcentuje problémy České republiky. Tato část ve svém úvodu navazuje i na sociálně psychologické a sociologické poznatky. Je to zajímavá kapitola, kterou by bylo samozřejmě možno rozpracovat do větší šíře i hloubky, což překračuje možnosti dané disertační práce. Mohl by autor uvést další možnosti zkoumání (pokud o nich uvažoval)?

Nakonec ještě několik poznámek k úvodním kapitolám a k Závěru práce.

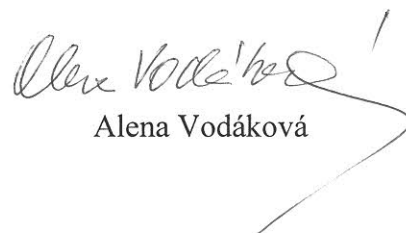
V poměrně obsírném „Úvodu“ se autorovi podle mého názoru podařilo vysvětlit smysl práce ve skloubení teoretického (zejména kulturologického) zázemí s faktografickou podobou různých pojetí a problémů veřejné správy. Přímá vazba mezi teoretickou a konkrétní, praktickou polohou už v dalších kapitolách není tak patrná, i když implicitně je bezesporu přítomná. Nejvíce se autor do této polohy vrací, jak už bylo zmíněno, v poslední kapitole, týkající se organizační kultury.

Na Úvodu práce mne zaujalo ještě to, že zde autor překračuje horizont možností dané práce v inspirativní nápovědy – například v myšlence speciálních kulturních indikátorů, výzkumů a monitorování nebo vytvoření nástrojů na ochranu kulturní diversity a posílení kulturní identity a lidské kreativity. Poslední část Úvodu má tedy spíše charakter závěrů. Naopak část nazvaná Závěr mi připadá poněkud ochuzená. Přináší sice některé další problémy a témata ke zkoumání a k diskusi, je ale škoda, že neshrnuje všechny přínosy práce v symbióze teoretického a praktického přístupu. Mohl by autor v rámci obhajoby trochu závěry doplnit?

Část práce následující po Úvodu (kap. 2) chápu jako jakési zasvěcení čtenáře do obecných teoretických konceptů, které autor považuje zřejmě za klíčové pro pochopení zkoumané konkrétní problematiky. Ve stručné podobě jde o pojmy společnost, stát, osobnost, kultura (a politická kultura), náboženství, obsírněji je rozebírán koncept hodnoty a problém socializace. Autor zde zvolil explikační a historizující tón. Nelze pochybovat o tom, že s tématem práce tato vysvětlení úzce souvisejí, ale do značné míry zde platí předchozí zmínky o občasném absentování přímé vazby na stěžejní praktické problémy, kterými se práce zabývá v kapitolách 3-6. Mohl by autor například doplnit, jak (v principu i s jakými případnými obtížemi) probíhá resocializace našich občanů inspirovaná i vyžadovaná takovou závažnou sociokulturní změnou, jakou je náš vstup do EU?

Jak vyplývá z předchozího, předloženou disertační práci hodnotím jako celek pozitivně. Považuji ji za přínosnou v dané aplikační vědecké oblasti i pro praxi výkonu veřejné správy. Dílčí připomínky uvádím spíše jako podnět k zamyšlení a podklad pro diskusi.

Práci doporučuji k obhajobě.

Alena Vodáková

V Praze dne 2. května 2006